

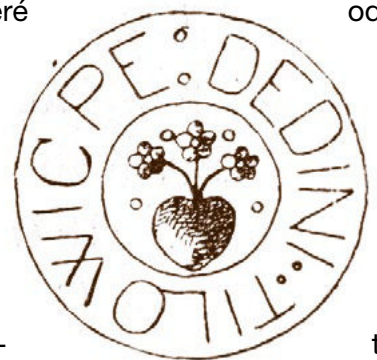

Tylovice jsou poprvé zmíněny v roce 1502, kdy byly spolu s Rožnovem prodány pánům z Kunštátu.

Vesnice byla založena po obou stranách potoka Hážovky při kolonizaci ve 14. století jako typická lesní a lánová ves a pojmenována podle svého německého lokátora (Thiele, Till, Tyl).

Stejným způsobem v těch dobách vznikly rovněž sousední vesnice Hážovice a Vigantice, které nesou také jména svých lokátorů.

Katastr Tylovic těsně navazuje na Rožnov. Svou Gruntovní knihu měly teprve po roce 1610. Západní hranice se táhne od Hlaváček podél Uhliského potoka, po ulici Hrnčířská, uličkou mezi Chudějovým domem a Chobotem přes most na lokalitu Balkán, za školou na Záhumení, přes sídliště Sluneční, mezi Karlovým kopcem a Kluzovem k hranicím obce Dolní Bečva. Východní hranice mezi Tylovicemi a Hážovicemi jde od hřebenu na Dílech, přes Rysovou, Saharu, přes

Hážovku, vedle kopce Dlouhá až k hranici Dolní Bečvy. Přesnou hranici katastru lze určit pouze podle map. Potok Hážovka a silnice z Rožnova na Hutisko-Solanec rozdělují Tylovice na levobřežní selskou a pravobřežní chalupnickou stranu.

Na levé selské straně byly lokátorem rozměřeny úzké a dlouhé lány polí a lesů, patřících k selským gruntům, které se táhly od břehu Hážovky, aby bylo možno napájet dobytek, až k hřbetu Hlaváčky na hranici s Valašskou Bystřicí.

Pomístní názvy na této straně jsou: Na Balkáně, Pod Rysovou, Za Rysovou, V Dílech, V Končinách, Na Fojtství, Na Sahaře.

Pět selských hospodářství na hranici s Rožnovem bylo v roce 1918 sloučeno a vzniklo tak Pastvinné hospodářství pro odchov dobytka - lokalita Balkán. Po roce 1949 je převzaly státní statky, později zde vznikl vzorový školní statek zemědělské školy. Po privatizaci po roku 1989 školní statek zanikl a lokalitu zprivatizovaly soukromé firmy.

Z původních gruntů zbylo hospodářství Martínkovo, Slovákovo, Mikundovo, Drdovo, Chumchalovo a Solánských na Sahaře a Fojtství.

Hlucháňovo hospodářství - nyní Fojtíkovo - je prakticky posledním na selské straně, které přetrvalo sociální i privatizaci v původním rozsahu a jediné podnes ještě funguje jako zemědělský statek. Ostatní hospodářství pouze dožívají a pozemky se postupně dělí na stavební místa.

Zvonička v Tylovicích byla postavena pravděpodobně už koncem 18. století v období tereziánských reforem. Rekonstrukce se dočkala až v roce 2014. Podnes slouží k vyzvánění při úmrtí tylovických občanů.

Zvonička v Tylovicích

Na pravé - chalupnické straně, podél cesty směrem na Hutisko, byly většinou pozemky menší, buď obecní (Dráhy), nebo jejich majiteli a nájemci byli živnostníci, řemeslníci či chalupníci.

Pomístní názvy na pravé straně: Pod Dlúhú, Na Arendě, Na Mlýnku, Na Rybníku, Horní Dráhy, Ve Skale, V Kluzově, Horečky, Pod Horečkami, Za Humny, Na Šopkovéj, Dolní Dráhy, Na Škrobánkách.

V lokalitě na Harcovně ještě v druhé polovině 20. století existovala kromě hospody řeznická provozovna U Okounů. Přes cestu obchod U Tršků, Filůstkovo, Škárkovo a Bartkovo zahradnictví. Také Ambrozova, později Smékalova pekárna a obchod. Roku 1888 byl založen společný hřbitov pro Hážovice a Tylovice. Místu se říká Na Šopkovéj podle bývalého majitele pozemku.

Hospoda Harcovna

Obyvatelé Tylovic se živili převážně zemědělstvím. V roce 1900 zaujímal katastr rozlohu 565 ha, z toho 212 ha polí, 135 ha lesů, 131 ha luk, 75 ha pastvin a 12 ha zahrad. Rolníci chovali 16 koní, 222 kusů skotu a 5 ovcí.

Od konce 19. století se začal rozvíjet místní průmysl. Roku 1894 zde byla otevřena továrna na pletení punčoch firmy Reiser, která v roce 1905 zaměstnávala 50 dělnic a dalších 350 domácích pracovníků, většinou žen. Řemeslné živnosti sloužily místním potřebám, roku 1924 byl zde kovář, 4 obuvníci, koželuh, sedlář, 2 hostinští, 2 obchodníci se smíšeným zbožím, obchodní komisionářský a obchod krupařský.

Počátkem 20. století se v Tylovicích lámal kámen ve dvou lomech (v Kluzově a na Horečkách), na Drahách bývala cihelna. Lom na Horečkách ukončil provoz v 60. letech.

Památkově chráněným objektem je dřevěná chalupa vesnického soukeníka z roku 1838 (Třetinova č. 1839). Z dřevěných domků zůstala ještě Vaškova chalupa č. 1879, Mikulenkova č. 1821, částečně Kovářova č. 1825, Drozdova č. 1854. Stavení č. 1846 je budova bývalé hospody Na Mlýnku. Už před rokem 1881 byla majetkem rodiny Tkadlecových. Ukon-

Chalupa vesnického soukeníka Třetiny z roku 1838

Bývalá hospoda Na Mlýnku

oznámili, že se jeho živnost znárodnuje. Starý pán na další činnost rezignoval. Hospoda zanikla a budova se po opravách stala víkendovým stavením dědiců.

Rybník za cestou, napájený vodou z potůčku tekoucího z Horeček, sloužil nejdříve jako zásoba vody pro panský mlýn patřící Žerotínům a potom Kinským. Od roku 1881 byl používán k chovu ryb a na ledování pro pivovar v Rožnově. Následně byl vysušen a po roce 1980 postupně zastavěn šesti rodinnými domky. V roce 1922 byla na pozemku zvaném Pod Pecníkem, na místě obecních domků, v nichž přebývali místní chudí, postavena budova obecního úřadu s hasičskou zbrojnicí. V 70. letech 20. století zde byla v akci „Z“ přistavena prodejna Jednoty. Po roce 1989 bylo vše zprivatizováno.

Stará hospoda Na Mlýnku

Vydání finančně podpořilo město Rožnov pod Radhoštěm

Vydala: Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm

Odpovědný redaktor: M. Slížková, R. Sobotka

Text a foto: Jan Surý

Prameny: Čeněk Kramoliš: Vlastivěda Moravská II. Rožnovský okres - Tylovice

Okres Vsetín - Rožnovsko. Vydala Hvězdárna Valašské Meziříčí v roce 2002

Matrika farnosti Rožnov 1796-1789 - Tylovice, www.tylovice.cz

Grafická úprava: Jakub Sobotka

Náklad: 200 ks

Vydání první, 2015

ISBN 978-80-87334-24-9

Text vznikl ve spolupráci s tvůrčím seniorským týmem scházejícím se v městské knihovně v rámci projektu Město v mé paměti.

<http://knir.cz/mesto-v-me-pameti>

Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm, příspěvková organizace, Bezručova 519, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm
e-mail: knihovna@knir.cz
www.facebook.com/knir.cz
www.knir.cz

V letech 1960–1980 byly Tylovice a Hážovice na nátlak z vyšších míst spojeny a vytvořena obec Rysová. Od roku 1980 byly obě obce připojeny k Rožnovu jako místní části pod původními názvy Hážovice a Tylovice.

Tylovice se změnilo natolik, že z výše uvedených proměn, kromě restaurace na Harcovně, zrušené hospody Na Mlýnku, bývalé kovárny (nyní stolárny) a dřevěné zvonice, se nezachovalo nic.

Jako nehmotné kulturní dědictví zůstali „rapačáři“. Je to zvyk, kdy skupina ogarů obchází o Velikonocích obec a klapotem rapačů (velkých řehtaček) nahrazuje zvonění, neboť zvony podle křesťanských zvyků odletěly do Říma.

Rapačáři u hřbitova

Dalším přetrvávajícím místním zvykem je pouť. Průvod krojovaných poutníků jde první srpnovou nedělí s hudbou od rožnovského kostela na někdejší náves v Tylovicích U Kříže. Po krátké pobožnosti pokračuje zábava na Harcovně, nebo na hasičském výletišti Na Dolině.

Nenápadný potok Hážovka, protékající vesnicí, je částečně spoután vyzděnou regulací, přemostěn třemi lávkami a pěti mosty. Regulaci provedli italská kameníci před 1. světovou válkou.

Potok se při prudkých deštích dokáže rozvodnit natolik, že hrozí všemu ve svém dosahu. Podle kroniky záplavová voda v roce 1872 donesla až na rožnovské náměstí dřevěný domek z Horní ulice, který pohnul i dřevěnou radnicí.

Také při povodni v roce 1997 ukázal potok svoji sílu a kromě zatopení části Bajerovy ulice připlavaly na náměstí v Rožnově alespoň kusy dřeva. Po opravách poškozených mostů, regulace a hlavně přemístění toku při stavbě dopravního obchvatu náměstí se nebezpečí záplav minimalizovalo.

Ve středu obce U Kříže se nachází pomník obětem národně osvobozenického boje a občanů, kteří zahynuli při osvobození Rožnova v květnu 1945. Vedle stojí rodný dům bratří Nezdařilů. Přes uličku pak domek, kde žil řezbář Michal Žitník.

Přes cestu je bývalá pletárna firmy Reiser z roku 1894, přestavěná roku 1966 na mateřskou školu. Zrušené fotbalové hřiště Na Škrobánkách je určené částečně pro zástavbu a klidovou zónu.

U Kříže

Rodný dům bratří Nezdařilů

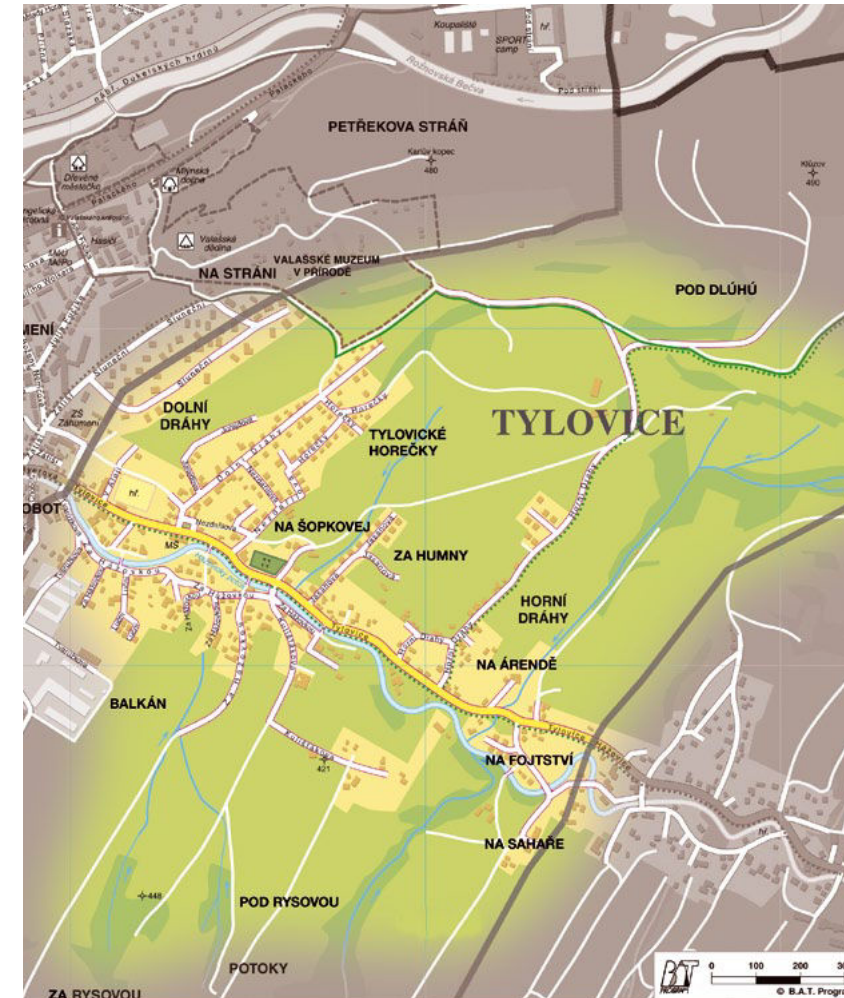
Tylovice se v současnosti stávají stavebním obvodem, kde lze zhlédnout moderní stavební trendy – na pozemku, kde stála původní Marákova chalupa z roku 1750 (pro vodu z jejich studánky chodili lidé pro její léčivé účinky), dnes stojí energeticky úsporný dům novodobých tvarů i nového konstrukčního řešení projektovaný architektem Karlem Jančou. (Nejlepší dřevostavba roku 2010 v rámci Salonu dřevostaveb v hlasování čtenářů.)

Bývalá pletárna, dnes MŠ

Původní příjmení v Tylovicích: Drda, Fojtásek, Halamíček, Hlučáň, Holub, Chovanec, Chumchal, Janík, Kopecký, Kovář, Kramoliš, Majer, Malěj, Marek, Martínek, Mikulěnka, Mikunda, Pavlát, Petřvalský, Plandor, Rygl, Slovák, Solánský, Sulovský, Tkadlec, Vašek. Do současnosti přečkala příjmení: Chumchal, Mikunda, Petřvalský, Solánský a mnohokrát Slovák.

Významní tylovičtí rodáci a obyvatelé: **Ladislav Nezdařil** (1922-1999), literární vědec, autor sbírky básní Horní chlupci. **Bedřich Baroš** (1936-1974), grafik, pracoval pro firmu Baťa i v zahraničí. **Bedřich Fojtásek** (1948-1990), grafik, návrhy papírových platidel. **Jaroslav Sedláček Marák** (1944-2001), malíř, architekt, spolupracovník VMP. **Michal Žitník** – řezbář ze Soláně žil a pracoval zde v letech 1984–1990.

Tylovice

